

INFRAȚIUNEA DE ACT SEXUAL CU UN MINOR ÎN DREPTUL PENAL: DEFINIRE, MANIFESTARE ȘI ETIOLOGIE

Lorina AVORNIC

Doctorandă, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”,

Chișinău, Republica Moldova

email: lorina.avornic@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0002-4240-4188>

Prezentul articol oferă o analiză detaliată a aspectelor legale și doctrinare ale infracțiunii de acte sexuale cu un minor, așa cum se subliniază în Codul Penal Român. Acesta examinează regulile, punctele de vedere ale cercetătorilor legali și practicile judiciare. Studiul subliniază faptul că legea oferă protecție specială persoanelor sub 16 ani. Orice act sexual cu un minor, indiferent de acordul exprimat, poate duce la sancțiuni penale. Accentul se pune pe riscurile psihologice și sociale cu care se confruntă tinerii victime, responsabilitățile juridice ale statului și necesitatea unor acțiuni preventive și de reabilitare. Folosind surse legale, jurisprudență și standarde internaționale, lucrarea subliniază importanța crucială a principiului interesului superior al copilului și modul în care acesta ar trebui aplicat în practică. Concluziile solicită aplicarea consecventă a legilor, susținută de prevenirea eficientă, educație și munca în echipă, pentru a se asigura că copiii sunt deplin protejați de abuzul sexual.

Cuvinte-cheie: act sexual, minor, violență, drept penal, trauma psihologică, protecția minorilor.

OFFENCE OF SEXUAL INTERCOURSE WITH A MINOR IN CRIMINAL LAW: DEFINITION, MANIFESTATION AND ETIOLOGY

This article provides a detailed analysis of the legal and doctrinal aspects of the crime of engaging in sexual acts with a minor, as outlined in the Romanian Penal Code. It examines the rules, the views of legal scholars and judicial practices. It highlights that the law provides special protection for persons under 16 years of age. Any sexual act with a minor, regardless of the expressed consent, can lead to criminal sanctions. The focus is on the psychological and social risks faced by young victims, the legal responsibilities of the state and the need for preventive and rehabilitative actions. Legal sources, case law and international standards, the paper highlights the crucial importance of the best interests of the child and how it should be applied in practice. The conclusions call for consistent enforcement of the laws, supported by effective prevention, education and teamwork, to ensure that children are protected from sexual abuse.

Keywords: sexual act, minor, violence, criminal law, psychological trauma, protection of minors.

INFRACTION DE RAPPORTS SEXUELS AVEC UN MINEUR EN DROIT PÉNAL: DÉFINITION, MANIFESTATION ET ÉTIOLOGIE

Cet article propose une analyse détaillée des aspects juridiques et doctrinaux du délit d'actes sexuels avec un mineur, tel que défini dans le Code pénal roumain. Il examine les règles, les points de vue des juristes et les pratiques judiciaires. Il souligne que la loi offre une protection particulière aux personnes de moins de 16 ans. Tout acte sexuel avec un mineur, quel que soit le consentement exprès, est passible de sanctions pénales. L'accent est mis sur les risques psychologiques et

sociaux encourus par les jeunes victimes, les responsabilités juridiques de l'État et la nécessité de mesures préventives et de réadaptation. S'appuyant sur les sources juridiques, la jurisprudence et les normes internationales, l'article souligne l'importance cruciale de l'intérêt supérieur de l'enfant et son application concrète. Les conclusions appellent à une application cohérente des lois, soutenue par une prévention, une éducation et un travail d'équipe efficaces, afin de garantir la protection des enfants contre les abus sexuels.

Mots-clés: acte sexuel, mineur, violence, droit pénal, traumatisme psychologique, protection des mineurs.

ПРЕСТУПЛЕНИЕ СЕКСУАЛЬНЫХ ДЕЙСТВИЙ С НЕСОВЕРШЕННОЛЕТНИМ В УГОЛОВНОМ ПРАВЕ: ОПРЕДЕЛЕНИЕ, ПРОЯВЛЕНИЕ И ЭТИОЛОГИЯ

В данной статье представлен подробный анализ правовых и доктринальных аспектов преступления, связанного с сексуальными действиями с несовершеннолетним лицом, в соответствии с Уголовным кодексом Румынии. В статье рассматриваются также нормы, мнения правоведов и судебная практика. В исследовании подчеркивается, что закон предоставляет особую защиту лицам моложе 16 лет. Любой сексуальный акт с несовершеннолетним лицом, независимо от выраженного согласия, может повлечь за собой уголовное наказание. Основное внимание уделяется психологическим и социальным рискам, с которыми сталкиваются несовершеннолетние жертвы, правовой ответственности государства и необходимости превентивных и реабилитационных мер. Используя правовые источники, судебную практику и международные стандарты, в статье подчеркивается важнейшая роль принципа наилучшего обеспечения интересов ребенка и его применение на практике. В выводах содержится призыв к последовательному применению законов, подкреплению эффективной профилактикой, просвещением и командной работой, для обеспечения полной защиты детей от сексуального насилия.

Ключевые слова: половой акт, несовершеннолетний, насилие, уголовное право, психологическая травма, защита несовершеннолетних.

Introducere

Actul sexual cu un minor, reprezintă acea formă de abuzare, venită din partea unei persoane adulte sau a unei persoane adolescente, în scopul antrenării unor trăiri sau stări de natură sexuală. Obligarea unui copil de la o vârstă fragedă, de a lua parte, sau mai bine zis, de a fi o victimă a acestor fapte barbare, nu constituie decât una din formele actului sexual, prin forțarea sa efectivă de către abuzator de a lua parte la aceste acte, adică acel contact fizic dintre victimă și atacator. Efectele actului sexual de orice natură, produce minorului diverse probleme psihologice, cum a fi: inducerea stării de depresie, incapacitatea de adaptare într-un anumit mediu și cu diverse persoane, dificultăți de comunicare și exprimare a sentimentelor, sensibilitate excesivă, tendința de a se victimiza la maturitate, stări de anxietate, prin problemele de a relaționa cu alte persoane.

Din nefericire, studiile arată că acest fenomen este într-o creștere continuă, fapt destul de alarmant. Victimele actului sexual, aleg să declare incidentul autorităților, imediat după ce acesta s-a produs, sau de multe ori, cazurile nici măcar nu mai sunt raportate, sau mai grav, sunt ținute ascunse, victima dorind sau fiind forțată de diverse împrejurimi, ori chiar de subiectul infracțiunii, din lipsă de apărare sau alte circumstanțe.

Pentru a putea analiza tot ceea ce înseamnă tematica de „*act sexual cu un minor*”, trebuie să înțelegem ce înseamnă termenii „act sexual”. Actul în sine, reprezintă fapta, acțiunea exercitată și consumată asupra unei anumite persoane, pe când actul sexual, reprezintă acea faptă de natură sexuală (viol, fapta de molestare, incest), care face referire la contactul sexual între victimă, în cazul acesta, un minor, și atacatorul (+18 ani). Actul sexual poate fi fapta

sau raportul sexual, în care a avut loc penetrarea sau nu. După cum se știe, minorul nu are capacitatea de a putea decide sau da aprobarea persoanei ce joacă rol de agresor, de a întreține relații de natură sexuală. Cel care abuzează de inocența minorului, nu o va putea face decât prin forțarea acestuia la asemenea fapte.

Atacatorul este mai puternic și mai impunător decât victima sa, fapt ce îl plasează direct în rândul vinovaților, mai ales că fapta s-a petrecut din propria sa voință, în mod conștient și voit, faptă exercitată asupra unui copilăș fără apărare [2].

Violența exercitată asupra minorului, este de obicei o armă des utilizată de abuzatori pentru a-și duce la bun sfârșit planul. Modul de a acționa violent reprezintă acea circumstanță în care o persoană este pusă, prin amenințarea acesteia cu orice formă de rău, în vederea inducerii stării de teamă și a vulnerabilității acesteia, ce o împinge la săvârșirea actului pe care ea, de bună voie, nu l-ar fi săvârșit.

Vom putea vedea pe parcursul articolului, de unde pornesc asemenea fapte, ce măsuri există deja în aceste probleme, ce prevede legea, de câte feluri sunt aceste fapte, părerile marilor doctori în dreptul penal, ce soluții avem pentru a rezolva aceste incidente.

Idei și discuții

Violența prezintă mai multe forme de manifestare și înțelesuri fiind omniprezentă atât în viața individului cât și în cea a grupurilor sociale, reprezentate de persoană, familie și inclusiv întreaga populație a omenirii. În toată lumea, o problemă severă de sănătate o constituie rănilor, diferitele leziuni și moartea ca rezultat al violențelor interpersonale, care conduc la a alterare a integrității fizice sau corporale care poate fi definită prin ”deplinătatea morfo-anatomică naturală a persoanei, care poate constitui obiectul material al infracțiunilor de lovire sau alte violențe,

vătămare corporală sau vătămare corporală din culpă. [9]”

Complexitatea formelor de manifestare a violenței interpersonale conduce la o dificultate în definirea conceptului, deși violența în sine este ușor de recunoscut fie în postura de victimă fie în cea martor. Opiniile proprii privind violența în cele două roluri total diferite dintr-un eveniment, nu vor fi în mod evident asemănătoare, datorită raporturilor care apar între rațiunea și emoționalitatea implicate. Astfel un martor devine și el o victimă colaterală a unei violențe exercitate asupra altei persoane, chiar dacă violența nu l-a vizat în mod direct, datorită proceselor emoționale posttraumatice. În privința agresorului, violența va fi întotdeauna apreciată ca fiind mai puțin gravă față de cotele reale la care a fost exercitată și acesta va construi rațiuni false pentru diminuarea culpabilității sale.

O abordare importantă în ceea ce privește încercarea de a defini violența având ca agresor omul se referă la intenția distructivă care motivează actul de violență. Intenția prezintă importanță pentru sancționarea violenței și pentru a face dreptate victimei, dar și pentru intervențiile psihoterapeutice și pedagogice care ținesc prevenirea unor comportamente de tip violent. Recunoașterea în mod corect a intenției care însoțește un comportament violent, prezintă importanță și pentru victimă în sensul utilizării de către aceasta a mecanismelor și resurselor pentru apărare.

Când definirea violenței se realizează prin prisma legii, a sancționării „se adaugă la considerentele avute în vedere și aspectul responsabilității agresorului; responsabilitatea primează în detrimentul intenției în stabilirea sancțiunii și a modului de implementare a ei, perspectiva legii este întotdeauna specifică tipului de manifestare violentă: în familie, împotriva femeii, a copilului, a animalelor, împotriva bunurilor sau a vieții altei persoane est. [8]”.

Violența intrafamilială este reprezentată de totalitatea actelor săvârșite de unul sau mai mulți membri ai familiei, la un moment definit în timp, prin care se pot aduce atingeri integrității fizice, psihice sau libertății celorlalți membri de familie.

În societatea modernă, datorită perfecționării armelor artificiale, prin excelență, violența generează un sentiment de insecuritate umană, insecuritate care alimentează și promovează, la rândul său, violența.

Violența poate fi percepută ca o agresivitate liberă, „supusă dorinței omului, având o putere mimetică particulară, aspect prin care ea se impune ca un fenomen cultural, original și construit, marcat deci cu intenție iar agresivitatea exprimă o dispoziție bio-afectivă, reacțională la situațiile de mediu și învederează astfel o reacție apărare față de ambianță. [4]”

Astfel nu putem discuta despre violență fără a ne raporta la agresivitate, abordarea celor două concepte fiind indispensabilă. Agresivitatea îmbracă și ea la rândul ei mai multe forme, nerezumându-se strict la agresivitatea fizică. Agresivitatea este o trăsătură de personalitate specifică fiecărui tip de caracter definit de psihologie.

Comportamentul agresiv a devenit un etalon, o obișnuință în relațiile interpersonale, chiar și în cele familiale, devenind deseori chiar un mod de afirmare în comunitate, o garanție a poziției de impunere socială, fiind uneori apreciat ca un așa zis ”rău necesar”. Cu toate acestea, agresivitatea și violența implicit, constituie acei factori erozivi, care distrug din temelie orice încercare de constituire a unei societăți neviciate bazate pe respect reciproc atât între membrii familiei cât și în comunitate.

Formele de violență asupra copilului se împart în două categorii și anume violențe care implică corpul copilului și violențe care implică psihicul copilului. Prima categorie se referă la abuzuri fizice, sexuale

sau exploatare iar a doua se referă la abuzuri emoționale, psihologice, neglijare, violență verbală.

Într-o manieră de particularitate violența fizică ce implică copilul se manifestă și prin: intoxicații neaccidentale ale copilului, sindromul copilului bătut, sindromul copilului scuturat, sindromul Münchhausen și sindromul Stockholm.

Abuzul sexual se definește ca fiind implicarea unui copil imatur, nedezvoltat din punct de vedere psihosexual, în activități de natură sexuală față de care se află în imposibilitatea de a le conștientiza sau înțelege, nepotrivite vârstei și stadiului de dezvoltare fizică și psihică, acțiuni la care copilul este supus fie prin constrângere fie prin seducție.

Codul penal incriminează ambele forme de violență asupra copilului, fizică sau sexuală, fie prin normă de incriminare expresă situație regăsită în cazul violenței fizice, cum este situația infracțiunii de lovire care intră în concurs real cu infracțiunea de violență în familie, fie prin instituirea unor circumstanțe agravante în cazul infracțiunilor de act sexual cu un minor (art. 220 C. pen.), agresiune sexuală (art. 219 C. pen.) sau viol (art. 218 C. pen.).

Abuzul emoțional este reprezentat de expunerea în mod repetat a copilului la situații ce implică un impact emoțional și care exced capacității copilului de integrare psihologică și este exercitat de o persoană apreciată de copil ca fiind de încredere, responsabilă și pe o poziție de putere.

Abuzul emoțional se poate exemplifica prin multe acțiuni sau inacțiuni îndreptate asupra copilului și poate fi catalogat din punct de vedere al consecințelor, ca fiind prezent în orice formă de abuz împotriva copilului. Și abuzul emoțional este incriminat de Codul penal în situația infracțiunii de rele tratamente aplicate minorului (art. 197 C. pen.) pe care apreciem că este necesară a o menționa.

Prin incriminarea acestor fapte „legea penală asigură nu numai ocrotirea minorului împotriva faptele

lor care atentează la libertatea, sănătatea și integritatea sa morală dar contribuie și la combaterea faptelor care aduc atingere relațiilor de familie și la împiedicarea instaurării unui climat nefavorabil, în cadrul relațiilor de familie, pentru o dezvoltare sănătoasă și demnă a minorului” [7].

După cum se poate constata din aspectele tratate și prezentate în subcapitolul anterior, Noul Cod Penal incriminează violența în familie exclusiv din punct de vedere al violenței fizice, definite prin acțiuni fizice îndreptate asupra persoanei vătămate, care în mod imperativ trebuie să aibă calitatea de membru de familie, acțiuni fizice ce presupun un grad de intensitate ridicat care duc la decesul persoanei vătămate (aspecte ce se identifică în cazul infracțiunilor de omor și omor calificat) sau un grad de intensitate relativ redus, ce pot cauza loviri sau vătămări corporale care presupun necesitatea pentru vindecare a unor zile de îngrijiri medicale care să nu depășească 90 de zile (aspecte ce se identifică în cazul infracțiunii de lovire sau alte violențe prev. de art. 193 din C. pen.). Dacă în cazul celor două infracțiuni anterior menționate limitele violenței fizice se află la polurile opuse ca și grad de intensitate, în cazul infracțiunilor de vătămare corporală (art. 194 C. pen.) și lovituri cauzatoare de moarte (art. 195 C. pen.), intensitatea acțiunilor de violență fizică se află între aceste limite, însă de asemenea poate fi apreciată ca având o gravitate mare și consecințe severe asupra persoanei asupra căruia au fost îndreptate acele acțiuni fizice.

În cazul infracțiunii prevăzute de art. 196 C. pen. (vătămare corporală din culpă), acțiunea de violență fizică îndreptată asupra persoanei vătămate, membru de familie, se individualizează prin prisma formei de vinovăție și anume infracțiunea trebuie să fie săvârșită din culpă.

În conformitate cu prevederile art. 3 din ultima forma actualizată și consolidată a Legii 217 din 22

mai 2023 privind prevenirea și combaterea violenței domestice, violența domestică reprezintă *„orice acțiune sau acțiune intenționată de violență fizică, sexuală, psihologică, economică, socială, spirituală sau cibernetică, care se produce în mediul familial sau domestic ori între soți sau foști soți, precum și între actuali sau foști parteneri, indiferent dacă agresorul locuiește sau a locuit împreună cu victima”* [3].

Așa cum am arătat mai sus, în prezent Codul penal incriminează doar violența fizică ca și formă de manifestare a violenței domestice, însă este necesar să analizăm această situație pornind de la definiția dată violenței domestice în paragraful anterior de către legiuitor și să analizăm și celelalte forme de manifestare ale violenței domestice raportate la normele de incriminare din Codul penal.

Pornind de la premiza că „familia constituie elementul natural al societății și are dreptul la ocrotire din partea societății și al statului” [5] este de asemenea necesar să ne extindem aria de interpretare și să analizăm și să identificăm și alte infracțiuni incriminate de Codul penal, care comise prin una din formele de violență domestică de către un membru de familie ar putea, fie să intre în concurs cu infracțiunea de violență în familie, în situația în care legiuitorul ar decide să schimbe conținutul articolului, fie li s-ar putea aduce modificări prin stabilirea unor circumstanțe agravante, materializate prin mărirea limitelor speciale ale pedepsei.

Evaluarea și analizarea indicatorilor înregistrați pe linia infracționalității sesizate la nivelul I.P.J. Suceava, s-a raportat și la alte infracțiuni ale căror norme de incriminare se regăsesc în Codul penal. Astfel pe lângă infracțiunile înregistrate care au intrat în concurs cu infracțiunea de violență în familie prevăzută de art. 199 C. pen, în conturarea unei analize privind faptele din sfera violenței domestice, s-au avut în vedere infracțiunile prevăzute de Legea

217 din 22 mai 2003 și alte infracțiuni din Codul penal care au fost comise în mediu familial, respectiv lipsirea de libertate în mod ilegal(art. 205 C. pen.), amenințarea(art. 206 C. pen.), violul(art. 218 C. pen.), incestul(art. 377 C. pen.), rele tratamente aplicate minorului(art. 197 C. pen.), abandonul de familie(art. 378 C. pen.), nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului(art. 379 C. pen) și violarea de domiciliu(art. 224 C. pen.)

Cauze care favorizează săvârșirea infracțiunii de act sexual cu un minor

Tratarea subiectului privitor la actul sexual cu un minor, se poate realiza pe baza a două componente importante, întâlnite atât la nivel național, cât și la nivelul altor state, și anume:

1. *Modalitatea de propagare a acestei infracțiuni* într-un ritm foarte accelerat în rândul populației, mai ales în ultima perioadă din anii precedenți, a surprins întreaga societate, întregul echilibru al acesteia fiind dat peste cap. Adaptabilitatea la acest fenomen nu a fost una foarte promptă, toate elementele sociale de control, nefiind pregătite să țină pasul cu noua problematică.[10]

2. *Lipsa unor norme legale, a unui context de natură legislativă* corespunzător și util în vederea soluținării într-un ritm mai coerent, mai eficient a faptelor de abuz de natură sexuală exercitat fie înafara sferei familiale, sau chiar în sânul acesteia, precum și lipsa unor măsuri de sancționare mai aspre a făptașilor. [10]

Condițiile de comitere a infracțiunii de act sexual cu un minor

Condițiile care favorizează aceste practici, ar fi:

- O serie de *disfuncționalități din rândul familiei*. Aici vorbim despre acele familii dezorganizate, în care nu există soliditate, un trai decent, în care membrii nu se află în relații foarte bune unii cu alții.

Tocmai aceste probleme, neajunsuri, sau dezechilibre din sânul familiei, se răsfrâng deseori asupra membrului minor.

- Atunci când *relațiile de tip conjugal dintre parteneri se deteriorează*, intervine divorțul sau abandonul căminului și a membrilor acesteia de către unul din părinți, sau în cazul infidelității, minorii devenind țintele nevinovate a unor porniri necontrolate și anormale precum incestul, deci actul sexual.

- Atunci când *unul din membrii familiei are un viciu*, de pildă alcoolul, acesta având tendința sau chiar recurge la această faptă, exercitată asupra minorului. Aceste acte sunt datorate consumului excesiv de alcool, ce duc la instabilitate mentală, a controlului în ceea ce privește comportamentul nefiresc a tatălui de obicei, sau și lipsa mamei din cămin ca factor care determină și mai mult astfel de comportamente.

În comparație cu vechile ipoteze de tip psihologic, în care știința legată de analiza în ceea ce privește agresivitatea sexuală se axează pe persoană, pe stabilitatea sa psihică și urmărește disfuncționalitățile ale personalității, informațiile psihologice pun în legătură ansamblul caracteristicilor psihice ale persoanelor cu locul din care acestea provin[10].

Ipotezele de tip psihologic consideră trăirile ce survin din copilărie, ca având un efect incredibil asupra comportamentului sexual al adultului. Conform scrierilor de psihanaliză freudiană, energia sexuală reprezintă elementul de motivație definitoriu al modului de comportare omenesc, această energie fiind considerată a fi o multitudine de etape care prevăd diverse schimbări în focusul tendințelor, pornirilor de tip sexual.

Din punctul de vedere a lui Freud, termenul de sexualitate exprimată prin orice modalitate, nu poate fi decât ceea ce înseamnă plăcere, distribuită la nivelul mai multor organe din organism. Încă de la o vârstă fragedă și până în perioada de maturitate, se asimilează informații privitoare la acest subiect al

sexualității, și cum să abordeze o conduită decentă în ceea ce privește sexualitatea [10].

De obicei, comportamentele față de sexualitate se formează tocmai în stadiul de minoritate, când copilul este micuț, iar atitudinea sa față de acest subiect poate fi foarte ușor modelată. Acest aspect, poate fi asociat și cu perioada în care micuțul învață regulile morale, sau tradițional „cei 7 ani de acasă”.

Lipsa de afecțiune venită din partea părinților către copil, strictețea și o atitudine prea fermă pot induce acesteia stări de singurătate, de faptul că nu e iubit, din lipsa afecțiunii pe care o va regăsi în mediul social la alte familii, lipsuri ce îl vor afecta emoțional și implicit comportamental în dezvoltarea sa ca adult. Iată și explicația pentru existența unor asemenea comportamente, tocmai din cauza unor lipsuri sau probleme nerezolvate la timp, încă din copilărie.

Copilul ajuns adult, va încerca să își rezolve problemele sentimentale preexistente în mod inconștient, prin diverse metode de natură sexuală, abordând diverse persoane în acest sens, cu sau împotriva voinței lor. De aici rezultă apariția infracțiunilor de abuz sexual, act sexual cu minorii, violul și altele.

Pedofilia, de exemplu, nu este altceva decât rezultatul anxietății. Mai exact, abuzatorul manifestă stări de nesiguranță, incertitudine în capacitățile sale de a întreține un act sexual normal, adică cu o persoană de vârsta sa. De aceea, recurge la metoda mai simplă, actul sexual cu un minor, care nu îi inspiră acestuia stări de anxietate.

Noțiunea de act sexual cu un minor poate fi analizată din mai multe puncte de vedere, dar principala chestiune de reținut este aceea că actul sexual, este clar acțiunea de viol, abuz sexual prin incest, pedofilie sau alte forme care se exercită asupra minorului în lipsa voinței acestuia.

Codul Penal al României, prevede incestul ca fiind una din infracțiunile prin intermediul căreia se păzește familia. Din sfera infracțiunilor contra familiilor face parte și infracțiunea de incest, sferă a infracțiunilor ce privesc și afectarea relațiilor în ceea ce privește conviețuirea la nivel social. Acestea se regăsesc menționate în Capitolul II al Noului Cod Penal, la art. 376-380 la Titlul VIII. [7]

Din punct de vedere a legii Penale în actualitatea sa, este incriminată această infracțiune, conform art. 203, ea afectând unele relații ce privesc viața de natură sexuală. Tipul acesta de infracțiune afectează practic libertatea în ceea ce privește viața de natură sexuală a unei persoane, cu încălcarea unui drept al acesteia, și anume dispunerea în totalitate de corpul propriu, libertatea asupra acestuia, desigur cu privire la viața sexuală [7].

Cercetătorul L. J. Siegel considera abuzul sexual acea faptă de utilizare a minorului în scopul unor avantaje de natură sexuală prin fapte de incest, viol, de molestare comise de diverse personaje. [7]

Din punctul de vedere al marilor doctori în dreptul penal, în ceea ce privește partea specială, fapta de întreținere a unui act sexual cu un minor, este incriminată prin art 220, din legea 286/2009. Aceeași faptă este incriminată tot în dreptul penal pe partea specială de art. 198 din Codul penal din 1969. După anul 1989, modalitatea de incriminare a acestei fapte a avut în componența sa multe modificări. Chiar și așa textul de lege a rămas unul defectuos, iar ca urmare o revizuire a acestuia a fost necesară în noul Cod.

Ca principale modificări aduse sunt privitoare la elementul de natură materială, care poate fi atribuit sau asemănat cu infracțiunea de viol. De asemenea tot o modificare importantă apărută ar fi diferența de vârstă de 3 ani dintre victimă și cel care a abuzat, caz în care, inculpatul nu mai este condamnat, fapta sa neconstituind infracțiune.

Temeiul legal

Din punctul de vedere al specialiștilor în dreptul penal, în ceea ce privește partea specială, fapta de întreținere a unui act sexual cu un minor, este incriminată prin art. 220, din legea 286/2009. Aceeași faptă este incriminată tot în dreptul penal pe partea specială de art. 198 din Codul penal din 1969. După anul 1989, modalitatea de incriminare a acestei fapte a avut în componența sa multe modificări. Chiar și așa textul de lege a rămas unul defectuos, iar ca urmare o revizuire a acestuia a fost necesară în noul Cod.

Ca principale modificări aduse sunt privitoare la elementul de natură materială, care poate fi atribuit sau asemănat cu infracțiunea de viol. De asemenea tot o modificare importantă apărută ar fi diferența de vârstă de 3 ani dintre victimă și cel care a abuzat, caz în care, inculpatul nu mai este condamnat, fapta sa neconstituind infracțiune.

Condiții preexistente. Obiectul și subiectul infracțiunii

Cercetătorii definesc obiectul infracțiunii, în cazul nostru, actul sexual cu un minor, ca fiind un element social și relațiile la nivel social ce s-au creat în jurul acesteia, relații grav afectate de comiterea infracțiunii. Rolul ramurii de drept penal este tocmai ocrotirea valorilor la nivelul social, utile și de bază pentru instalarea stadiului de armonie și pace în societate. Iar prin această pace se poate asigura libertatea și evoluția într-o direcție corectă a comunității.[6]

Tocmai în vederea păstrării unui climat de normalitate în societate, dreptul penal prohibitează unele comportamente complet neadecvate predispuse de a aduce atingere acestor valori morale ale societății, valori precum viața, libertatea, proprietatea și altele.

În ceea ce privește subiectul infracțiunii, facem raportare la un raport juridic de natură penală de conflict, respectiv cel care a comis infracțiunea (el

este acel destinat ce nu s-a conformat convenției de natură penală) și partea lezată în urma săvârșirii infracțiunii (persoana ce se urmărește a fi apărută prin intermediul convențiilor de natură penală)

Cele două elemente, de "subiecți ai infracțiunii,, și "subiecți ai raportului juridic,, de natură penală diferă una de cealaltă, prima făcând referire la indivizii care au comis infracțiunea, pe când al doilea element face referire la persoanele asupra cărora s-au revărsat efectele fapte incriminate de legea penală. În cazul actului sexual cu un minor, subiectul infracțiunii este agresorul, iar subiectul raportului juridic este minorul asupra căruia se răsfrânge cauza.

Dogma penală prevede și distincția dintre elementele de subiect activ și cel pasiv, primul fiind agresorul, cel care comite fapta, cu vinovăție, deci este imputabilă acestuia și subiectul pasiv este minorul ca victimă a agresiunilor subiectului activ, așa cum este prevăzut în Codul Penal prin articolele 15, 135, 174. [6]

Subiectul activ al infracțiunii poate fi pus în postura de complice sau chiar instigator, el fiind numit din punct de vedere al normei penale "făptuitor,, care a înfăptuit acea infracțiune sau o faptă ce este sancționată de norma penală, și "infractor,, cel ce a săvârșit infracțiunea. [12]

Există o diferență între temenii de făptuitor și cel de infractor, primul făcând referire la fapta ce a fost comisă și este sancționată de legea penală, dar din structura căreia ar lipsi vinovăția, ori când fapta nu este imputabilă persoanei în cauză, nu se va considera că s-a săvârșit o infracțiune, ci o faptă. Mai exact, persoana nu va fi pusă sub incidența răspunderii de natură penală, considerându-se că aceasta a comis o faptă, nu o infracțiune.

În cazul actului sexual cu un minor, e imposibil ca răspunderea penală să nu existe, fapt ce îl plasează pe vinovat în mod implicit, în rândul infractorilor.

Subiectul pasiv este acea persoană, victimă a unor acțiuni lipsite de moralitate, unde valorile morale nu mai există. În cazul acesta, minorul este partea prejudiciată de către infractor.[1]

Locul și timpul în care s-a săvârșit infracțiunea

Conform articolului 41, alin (2) din legea 135/2010 din Codul de Procedură Penală privind capacitatea în ceea ce privește infracțiunile ce ai fost comise în spațiul țării noastre, România, spațiul în care s-a comis fapta incriminatorie, este acel loc pe care s-a întreprins infracțiunea în sine, sau spațiul unde urmările ei au avut loc.

Locul propriu-zis al desfășurării infracțiunii poate fi în locuri precum:

- căminul propriu al făptașului;
- căminul victimei când infracțiunea s-a produs prin modalitatea de pătrundere prin efracție, pătrundere în mod brutal în lipsa voinței acesteia, sau voit dacă victima l-a primit pe acesta, neștiind ce ar putea urma;
- într-un spațiu public (pe stradă, în parc, etc.);
- într-o anumită instituție (unele persoane au fost abuzate chiar la locul de muncă).

În cazul minorilor, actele sexuale asupra acestora, au loc într-un spațiu special destinat în acest sens. Mulți abuzatori, recurg la tehnica ademenirii, sau răpesc minorul prin metoda brutalității, obligându-l la întreținerea acestor acte. Sau în majoritatea cazurilor raportate, acțiunea s-a întâmplat chiar în apropierea locului unde minorul se afla.

În timpul săvârșirii infracțiunii trebuie să se țină cont de niște criterii importante, și anume:

- situația în cauză;
- cuprinsul constitutiv al faptei incriminate;
- cauzele de tip justificativ, aplicabilitatea și efectele acestora;
- conceptul de legitimă apărare, necesitatea, atribuirea unui drept, precum și prezența consimțământului persoanei prejudiciate.

Situația premisă este situația incipientă, care a condus la producerea actului în sine. Aceasta urmărește toate elementele preexistente care incriminează faptele penale, deci actul să se fi produs cu adevărat, pentru a putea fi încadrate în conținutul juridic ce prevede săvârșirea de infracțiuni [11].

Timpul infracțiunii urmărește de fapt, toate acele elemente ce ar putea duce încadrarea faptei ce s-a exercitat în zona penală, prevăzută de legea penală, aspecte ce s-au desfășurat în timpul actului în sine. O analiză concretă și amănunțită a elementelor agravante este necesară în acest caz (actul s-a petrecut ziua sau noaptea, a existat consimțământul persoanei în cauză?, este acest consimțământ valabil?, vorbim de o persoană majoră?, ce daune au fost aduse persoanei în cauză pe timpul actului incriminat).

Concluzii

Factorii care determină săvârșirea actelor infracționale de raport sexual cu minori în România sunt reprezentați de factori interni, precum slăbiciunea mintală sau afecțiunile psihice ale persoanei care comite infracțiunea. Acestea pot include diverse tulburări mintale sau sexuale, cunoscute sub denumirea de *parafilii deviate*, cum ar fi orientarea sexuală către copii (pedofilia). În ceea ce privește factorii externi, printre aceștia se numără: lipsa de atenție din partea părinților față de copii, factorii economici, influența mediului, influența tehnologiei și consumul de băuturi alcoolice.

Eforturile de combatere a infracțiunii de act sexual cu un minor în România sunt realizate prin măsuri preventive și represive. Obstacolele întâmpinate de forțele de ordin în aceste demersuri includ: schimbarea declarațiilor oferite de copii (victimele), lipsa de înțelegere din partea comunității sau a părinților cu privire la gravitatea infracțiunii de act sexual cu un minor, precum și mentalitatea potrivit căreia, uneori, oamenii consideră că un astfel de act comis de către

un părinte asupra propriului copil reprezintă o rușine care trebuie ascunsă.

Soluțiile identificate pentru a depăși aceste probleme includ: audierea victimelor în prezența părinților, a unui avocat sau a unui psiholog; de asemenea, poliția desfășoară activități de informare și conștientizare a comunității cu privire la metodele folosite de agresori și la impactul grav pe care aceste fapte îl au asupra dezvoltării copiilor.

Referințe bibliografice

1. ANGHELUȚĂ, M. *Amenințarea cu omor ori cu vătămare gravă a integrității corporale sau a sănătății*. Monografie. Chișinău, 2022, pp. 55-61, p. 316. ISBN: 978-5-88554-054-4
2. Art 220 Actul sexual cu un minor | Codul Penal. Disponibil: <https://lege5.ro/gratuit/gezdmnrzgi/art-220-actul-sexual-cu-un-minor-codul-penal?dp=gqytsojuhaztm> (Accesat la 15.06.2023)
3. Art. 3 din Legea 217 din 22 mai 2003 Disponibil: <https://legislatie.just.ro/public/detalii/document/44014> (Accesat la 10.12.2024)
4. BĂLAN, L. *Agresiune și victimologie intrafamilială*. Editura SEDCOM LIBRIS. Iași, 2008, p. 184. ISBN: 978-9731663807
5. Declarația Universală a Drepturilor Omului, art. 16, alin. 3 Disponibil: https://www.ohchr.org/sites/default/files/UDHR/Documents/UDHR_Translations/rum.pdf (Accesat la 24.12.2024)
6. DONGOROZ, V., OANCEA, I., FODOR, I. *Explicații teoretice ale Codului Penal Român. Partea Generală*. Volumul II. Editura Academiei Republicii Socialiste Români, 1970, 469 p.
7. IFRIM, I. *Ocotirea penală a relațiilor de familie*. Editura Universul juridic. București, 2012, pp. 122-123. 190 p. ISBN 978-973-127-907-7
8. MUNTEAN, A., MUNTEANU, A. *Violență, traumă, reziliență*. Editura Polirom, 2011, p. 344. ISBN: 9789734613083
9. PĂVĂLEANU, V. *Drept penal european. Ediția a – 2 a, revizuită și adăugită*. Editura Lumen. Iași, 2022, p. 398. ISBN: 978-973-166-594-8
10. RĂDULESCU, Sorin M. *Abuzul sexual asupra copiilor*. Editura Lumina Lex. București, 2003, pp. 69, 250 p. ISBN 973-588-704-5.
11. Situația premisă Disponibil: <https://legeaz.net/dictionar-juridic/situatie-premisa> (Accesat la 12.06.2023).
12. ȘTEFĂNOAIA, M. *Drept Penal, partea generală*. Volumul I. Editura Universul Juridic. București, 2020, pp. 261-283, ISBN: 978-606-39-0652-7